

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2016-27
Den 8. januar 2016

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 18. januar 2016

SAMLENOTAT

<i>3. Ukraine.....</i>	<i>2</i>
<i>4. Syrien.....</i>	<i>4</i>
<i>5. EU's globale strategi.....</i>	<i>6</i>

3. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På dansk opfordring vil Rådet drøfte situationen i Ukraine med vægt på reformdagsordenen. Reformdagsordenen er hæmmet af fortsat russisk pres, interne politiske spændinger og faldende tillid i befolkningen til implementeringen af reformerne. Drøftelsen kan blandt andet forventes at omhandle, hvordan EU bedst kan understøtte den ukrainske reformproces i den aktuelle situation.

2. Baggrund

På dansk opfordring på mødet i Rådet (udenrigsanliggender) den 14. december 2015 vil Rådet den 18. januar 2016 drøfte situationen i Ukraine med vægt på reformdagsordenen. Der ventes en drøftelse af status for reformprocessen og af EU's støtte hertil, herunder hvordan EU bedst kan understøtte den ukrainske reformproces i den aktuelle situation. Herudover ventes også konflikten i det østlige Ukraine berørt.

I de seneste snart to år har Ukraine leveret imponerende fremskridt på reformdagsordenen, men står stadig over for store udfordringer med at implementere reformer. Reformerne er med til at bane vejen for en tilnærmelse til europæiske værdier og standarder. Den igangværende reformproces bliver mødt med voksende utålmodighed i befolkningen i fravær af konkrete og synlige resultater. Hertil kommer de fortsatte udfordringer fra presset fra Rusland (militært, økonomisk og politisk), indenrigspolitisk splittelse i Kiev, den omfattende korruption og begrænset administrativ kapacitet.

Flere reformområder er centrale for en langsigtet og bæredygtig forandring af det ukrainske samfund, bl.a. reformer af retssystemet, korruptionsbekæmpelse og energireformer. EU og flere medlemslande, herunder Danmark, støtter den ukrainske reformproces med konkrete bistandsindsatser. Der vurderes at være potentiale for en optimering og samtænkning af støtten i henhold til ukrainske reformprioriteter og større synlighed af støtten i Ukraine.

Med ikrafttrædelsen af frihandelsaftalen (DCFTA'en) pr. 1. januar 2016 er der mulighed for at øge samhandel og investeringer mellem EU og Ukraine. Realiseringen af det fulde potentiale afhænger bl.a. af gennemførelsen af de nødvendige reformer. Fra russisk side har man, som modsvaret til ikrafttrædelsen af DCFTA'en, opsagt Ukraines medlemskab af frihandelsaftalen under Sammenslutningen af Uafhængige Stater (SNG) og indført importforbud mod ukrainske fødevarer.

3. Formål og indhold

Der forventes at være fokus på de udfordringer, den ukrainske regering står over for med implementeringen af det omfattende reformprogram samt EU's muligheder for en optimering og samtænkning af støtten i henhold til ukrainske reformprioriteter og større synlighed af støtten i Ukraine.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes generel opbakning til at understøtte Ukraines reformproces. Der forventes bred opbakning til de danske overvejelser om behovet for en optimering og samtænkning af støtten i henhold til ukrainske reformprioriteter og større synlighed af støtten i Ukraine

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er fra dansk side taget initiativ til drøftelsen ud fra et ønske om at optimere og samtænke EU's støtte til den ukrainske reformdagsorden, styrke synligheden heraf og understøtte en fortsat opbakning til Ukraines europæiske vej. Ligeledes ønsker man fra dansk side, at EU sender et klart signal til den ukrainske regering og parlament om at fastholde momentum i reformprocessen. Det er regeringens holdning, at et reformeret og stabilt Ukraine er det bedste modsvar til russisk pres.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Ukraine har senest været forelagt til orientering den 6. februar 2015 samt den 28. januar 2015, ligesom Folketingets Europaudvalg blev orienteret den 16. januar 2015 forud for den strategiske drøftelse af relationen til Rusland i Rådet den 19. januar 2015.

4. Syrien

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Rådet forventes at drøfte situationen i Syrien og de styrkede bestræbelser på at fremme en politisk løsning på den aktuelle konflikt. Det forventes, at der bl.a. vil blive lagt vægt på, hvordan EU bedst kan understøtte den FN Sikkerhedsrådsresolution, der blev vedtaget i december 2015, som sætter rammerne for de kommende forhandlinger mellem det syriske regime og den syriske opposition. På rådsmødet ventes man også at berøre den humanitære situation og EU's rolle i en kommende humanitær donorkonference i London.

2. Baggrund

Konflikten i Syrien indleder sit sjette år i marts 2016. Det skønnes, at over 250.000 mennesker har mistet livet siden konfliktens start. Den militære situation forbliver overordnet set fastlåst med fortsatte kampe og angreb mod civilbefolkningen. Terrorgruppen ISIL kontrollerer fortsat væsentlige dele af landets østlige og centrale områder.

Den humanitære situation i Syrien er fortsat dybt alvorlig. På grund af den mangeårige konflikt har over halvdelen af landets befolkning forladt deres hjem, og det vurderes, at ca. 4,4 millioner har forladt landet. For at styrke finansieringen af det humanitære arbejde til gavn for Syriens befolkning vil Storbritannien sammen med Kuwait, FN, Norge og Tyskland være vært for en international donorkonference i London. Her forventes EU og medlemslandene at afgive nye løfter om yderligere finansielle bidrag, der kan afhjælpe den humanitære situation.

Fredag den 18. december 2015 vedtog FN's Sikkerhedsråd enstemmigt resolution 2254 om Syrien. Resolution 2254 skitserer rammen for en politisk løsning på konflikten med en tidsplan for etablering af troværdig regeringsførelse inden for seks måneder, udarbejdelsen af en ny forfatning og afholdelsen af valg inden for 18 måneder. FN skal lede bestræbelserne på at få etableret en national våbenhvile, som skal træde i kraft umiddelbart efter, at den politiske proces er blevet indledt. Resolutionen kræver også, at alle parter stopper angreb mod civile og sikrer humanitær adgang i hele landet.

Det syriske regime har meddelt sin villighed til at deltage i processen. Den moderate opposition er i gang med at udpege en forhandlingsdelegation. På trods af det fornyede momentum er der fortsat store uenigheder mellem konfliktens parter og regionale aktører om indholdet af en eventuel løsning, ikke mindst i forhold til spørgsmålet om, hvilken rolle præsident Assad kan og skal spille fremadrettet.

Rådet (udenrigsanliggender) vedtog i oktober 2015 konklusioner om Syrien, der gentog, at EU vil arbejde for at standse konflikten i Syrien og understregede behovet for at accelerere det internationale samfunds bestræbelser på skabe fremdrift i det politiske spor inden for rammen af en FN-ledet proces. Rådskonklusionerne slog fast, at der ikke kan skabes varig fred i Syrien under landets nuværende ledelse.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte den generelle situation i Syrien og bestræbelserne på at fremme en politisk løsning på konflikten. Det forventes, at Rådet også vil drøfte de afledte humanitære konsekvenser af Syrien-krisen. Der er ikke truffet beslutning om vedtagelse af rådskonklusioner om Syrien.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Syrien forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes at være fortsat enighed blandt medlemslandene om behovet for at styrke indsatsen for at fremme en politisk løsning på konflikten i Syrien, og der forventes enighed om støtte til Resolution 2254 og til FN's særlige udsending, Staffan de Mistura. Dertil forventes opbakning til, at EU må fortsætte sin markante humanitære støtte til ofre for Syrien-konflikten og til, at EU og den Høje Repræsentant, Federica Mogherini, fortsat skal bidrage til de internationale bestræbelser på at standse konflikten.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter op om de internationale bestræbelser på at finde en politisk løsning på konflikten i Syrien og støtter, at FN har fået en central rolle i de kommende fredsforhandlinger. Derudover arbejder Danmark med den syriske oppositionskoalition, EU-partnerlande og andre aktører for at fastholde momentum i det politiske spor. Regeringen vil også blive ved med at afhjælpe den humanitære krise forårsaget af den mangeårige konflikt ved at yde omfattende humanitær støtte. F.eks. de yderligere finansielle bidrag fra EU, der ventes forpligtet senere på donor-konferencen i London i februar, lægges der fra dansk side vægt på, at bidraget finansieres inden for den eksisterende rammer til sådanne formål på EU's budget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Syrien har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering som en del af en generel drøftelse af Syrien den 13. november 2015.

5. EU's globale strategi

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Den Høje Repræsentant for Udenrigsanliggender, Federica Mogherini, er i færd med at formulere en ny strategi for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), som forventes præsenteret for Det Europæiske Råd i juni 2016. Strategien skal erstatte EU's Sikkerhedsstrategi fra 2003 (opdateret i 2008) og udgøre et pejlemærke for den fremtidige fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

2. Baggrund

EU's nuværende sikkerhedsstrategi blev vedtaget i 2003 og revideret i 2008. Med krisen i Ukraine og den generelt øgede ustabilitet i EU's nærområder er den nuværende kontekst markant anderledes end i 2003 og 2008. På mødet i Det Europæiske Råd i december 2013 fik Den Høje Repræsentant i opdrag at udarbejde en analyse af den globale udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvikling med fokus på, hvilke muligheder og udfordringer den har medført for EU og medlemsstaterne. Denne analyse blev præsenteret på Det Europæiske Råd i juni 2015 og dannede grundlag for beslutningen om at give Den Høje Repræsentant i opdrag at udarbejde en ny strategi for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik - den strategi, der nu kendes som "EU's globale strategi".

EU's globale strategi skal være klar til Det Europæiske Råd i juni 2016. Den Høje Repræsentant er pennefører på strategien og har lanceret en uformel høringsperiode, som løber indtil april 2016. Medlemslandene og en række andre aktører, herunder særligt civilsamfundet og tænketanksmiljøet, bidrager aktivt til tankningen, ligesom Den Høje Repræsentant har udtrykt forhåbning om en bred dialog med nationale parlamenter og øvrige politiske beslutningstagere. Der afholdes således en række konferencer i medlemslandene, hvor borgere, tænketanke, akademikere, NGO'er og beslutningstagere bidrager med indspil til den globale strategi.

3. Formål og indhold

Strategien forventes at blive forholdsvis kort og vil have som en grundlæggende præmis, at den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er central for EU-borgernes og -samfundenes sikkerhed, velstand og fremgang. Strategien forventes at pege på, at EU skal engagere sig i en mere forbunden verden, at EU har ansvar i en verden præget af øget konflikt, og at EU må søge at samarbejde – både internt og eksternt – i en stadig mere kompleks verden.

Mere konkret forventes strategien at indeholde overvejelser om: 1) Hvordan man kan styrke *global governance* og multilateralisme; 2) Tilgangen til de forskellige geografiske regioner syd, øst, vest og nord; 3) Hvordan man kan fremme stabilisering og fred; 4) Hvordan man kan øge modstandsdygtigheden i svage samfund, samt; 5) Hvordan man kan give et attraktivt og troværdigt svar til lande, der har valgt en europæisk retning. Derudover må der forventes et afsnit, som berører FUSP's instrumenter og eventuelt udstikker den overordnede retning for udviklingen heraf til brug for senere overvejelser i Rådet (udenrigsanliggender).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet må forventes at afgive en initiativ-betænkning. En sådan foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

EU's globale strategi vil ikke i sig selv have statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske, miljømæssige eller lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Strategien kan på et senere tidspunkt forventes udmøntet i konkrete initiativer. Konsekvenserne af sådanne initiativer vil blive vurderet, når forslagene foreligger.

8. Høring

Den Høje Repræsentant vil bl.a. søge inspiration fra en række offentlige arrangementer i medlemslandene, herunder et seminar om Arktis i Danmark den 20. januar, samt fra drøftelser med civilsamfundet, forskningsmiljøet mv.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der er bred opbakning til Den Høje Repræsentants arbejde samt et ønske fra medlemslandenes side om at bidrage med indspil til formuleringen af strategien.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik sammen med bl.a. NATO udgør en hjørnesten i Danmarks internationale engagement. De seneste års dybe kriser i EU's nærområde har tydeliggjort behovet for, at EU er en stærk og effektiv global aktør. Fra regeringens side vil man arbejde for, at sikkerhed, vækst og værdier bliver væsentlige pejlemærker for EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt at strategien især peger på behovet for at håndtere udfordringerne i EU's nærområder mod syd og øst. Derudover vil man fra regeringens side arbejde for, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik adresserer de grundlæggende årsager til konflikt og fattigdom gennem langsigtede og samtænkte indsatser især i EU's nærområde og i Afrika. EU's globale strategi bør fremme 2030-dagsordenen og mere sammenhængende politikker for global udvikling.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Status for arbejdet med EU's globale strategi blev forelagt Europaudvalget den 15. maj 2015.